

Akcia: Praha
Lokalita: Ostrôžky

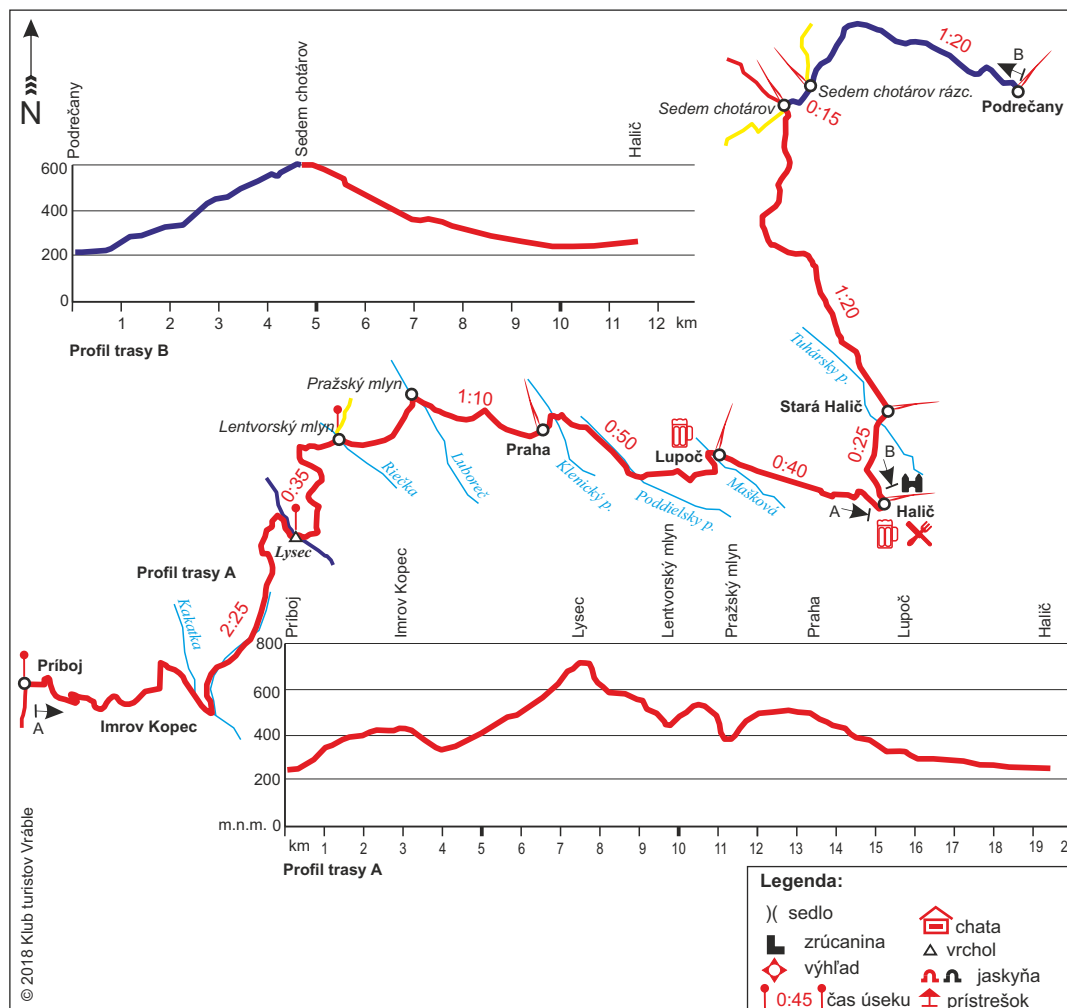
Parametre trasy:

- A** Prevýšenie: 820 m
Dĺžka trasy: 19,5 km
Čas bez prestávok: 5:40 hod.
- B** Prevýšenie: 468 m
Dĺžka trasy: 11,7 km
Čas bez prestávok: 3:20 hod.

Zdroje:
trasa, časy: mapy.hiking.sk

Dátum: 7.4.2018

Tiesňové volanie:
112

Ostrôžky

sú horský krajinný celok v oblasti Slovenského stredohoria. Ostrôžky budujú vulkanické horniny a ich pyroklastiká, na severovýchodnej strane granodiority jadrového pásma. Podobne ako ostatné celky Slovenského stredohoria aj Ostrôžky vznikli v priebehu neogénu v dôsledku rozsiahlej sopečnej činnosti. Majú stratovulkanickú stavbu zvrstvených sopiek.

Vrchovinový reliéf sopečného pohoria Ostrôžky má charakter náhornej planiny naklonenej mierne na juh, ktorú hlboko zarezanú dolinu konsekvntných tokov rozčlenili na menšie celky.

Analýza riečnej siete poukazuje na niekdajšie intenzívne zlomové pohyby. Pohorie Ostrôžky je bohaté na pozostatky sopečnej činnosti (Budinská skala, Kamenné vráta). V Tuhári sa nachádza jediný mramorový lom na Slovensku.

Ostrôžky patria zväčša k oblasti mierne teplej horskej klímy. Hydrograficky zväčša patria k povodiu lpa. Pohorie pre svoj zväčša plošinný ráz poskytuje relatívne vhodné podmienky na poľnohospodársku činnosť

Praha

Malá dedinka s necelou stovkou obyvateľov, s jednou vežou a prvým obecným vodovodom na Slovensku z roku 1929. Obec má v erbe kalich a kostole je aj skutočný zlatý kalich starý viac ako 500 rokov. Názov obce a kalich smerujú pôvod do súvislosti s husitmi.

Trochu z histórie tejto lokality v súvislosti s husitmi. 15. storočie bolo v strednej Európe veľmi turbulentné. V roku 1415 bol na kostnickom koncile upálený český cirkevný reformátor Ján Hus. V dôsledku toho vzniklo husitské hnutie plne nepokojov. V roku 1419 v Prahe dav vyhodil z okien mestských poslancov. Neskôr, od roku 1420 prepukli nepokoje do vojny. Na čelo sa postavil geniálny, neporaziteľný Ján Žižka. Husitské vojny sa skončili porážkou husitov v bitke pri Lipanoch v roku 1434. Zvyšky vojnou vycvičených husitských bojovníkov sa nechali naverbovať ako žoldieri osvedčenými vojvodcami. Jedným z nich bol Ján Jiskra z Brandýsa.

V Uhorsku sa tiež hýbali dejiny. V roku 1437 zomrel rímsky cisár a uhorský kráľ Žigmund Luxemburský. Po ňom nastúpil na uhorský trón Albrecht Habsburský,

ktorý zomrel po dvoch rokoch v r. 1439. Vo februári 1440 sa narodil jeho syn a dedič uhorskej koruny Ladislav Pohrobok. Jeho matka Alžbeta Luxemburská ho nechala ako trojmesačného korunovať za uhorského kráľa. Uhorská šľachta zároveň nechala korunovať poľského kráľa Vladislava III., ktorý vládol v Uhorsku ako Vladislav I.

V roku 1440 kráľovná Alžbeta poverila Jána Jiskru obranou nástupníckych práv syna Ladislava Pohrobka proti novozvolenému uhorskému kráľovi Vladislavovi Jagelovskému. Ján Jiskra s asi päťtisícovým žoldnierskym vojskom, skladajúcim sa predovšetkým z bývalých husitských bojovníkov, za krátky čas obsadil stredoslovenské banské mestá, Spiš a časť východného Slovenska, a tak znemožňoval kráľovi Vladislavovi spojenie s Poľskom. Vladislav, ktorý všetky svoje sily vrhol do boja proti Turkom, žil s Jiskrom v ustavičnej predlžovanom prímieri. Po smrti kráľovnej Alžbety sa stal hlavným kapitánom (veliteľom) vojska kráľa Ladislava Pohrobka (1442). Po porážke v bitke pri Varne (1444), od ktorej bol kráľ Vladislav nezvestný (alebo padol), bol Ján Jiskra jedným zo siedmich kapitánov spravujúcich Uhorsko.

Po zvolení Jána Huňadyho za miestodržiteľa Uhorska (1446) bol s ním Jiskra v ustavičnom vojnovom stave, iba občas prerušovanom vzájomne dohodnutými prímierami. V roku 1449, dve míle severne od Košíc, Jiskra porazil maďarské vojsko. Preto bol v januári 1450 zvolaný do Budína snem, na ktorom uzatvorili mier a Ján Jiskra sa zaviazal svojim podpisom (31. marec 1450) tieto podmienky dodržiavať. No mier nemal dlhé trvanie. Už v nasledujúcom roku dosiahol najväčšie víťazstvo nad Huňadym v bitke pri Lučenci (7. september 1451), po ktorej uzavreli mier. V tejto bitke porazilo Jiskrovo vojsko o sile 5.000 mužov Huňadyho so 16.000 mužmi. Ján Jiskra, ako najatý šľachtic a žoldnier Alžbety Luxemburskej, kráľovny Českej a Uhorskej, s prestávkami kolonizoval Slovensko 22 rokov. Výsledkom jeho pôsobenia bolo udomácnenie češtiny na Slovensku, ako spisovného, literárneho a kultúrneho jazyka slovenskej národnosti takmer štyri storočia.

Každá armáda, či už súčasná alebo stredoveká potrebuje tylové zabezpečenie. To sú ľudia, ktorí sa starajú o to, aby mali bojovníci čo jesť, čo si obliecť, opraviť výzbroj a pod. Preto za stredovekými armádami putovali nebojové oddiely pozostávajúce z remeselníkov a žien aj detí. Títo sa v prípade

dlhodobiejšieho pôsobenia armády usadili na vhodnom mieste a vytvorili osadu. Názov osady a kultúrne zvyklosti si priniesli zo svojej domoviny. Po porážke alebo vynútenom odchode armády z územia sa osady zachovali niekedy aj so zakladajúcim obyvateľstvom, ktoré sa medzičasom zmiešalo s miestnymi. Ľudí bolo málo a nový vládca im tam umožnil bývať a platiť dane. Obci s takýmto pôvodom je na Slovensku veľa, z rôznych období. Praha pri Haliči je z obdobia po husitských vojnách.

Halič

Obec vznikla asi v 12. storočí pod hradom, ktorý bol sídlom panstva rodu Tomajovcov, od 15. storočia Lossonczyovcov a v rokoch 1554-1848 Forgáčovcov. Staré a cudzojazyčné pomenovania obce boli: Gach (1386), Galch (1424), Gaach (1435); maďarsky Gács. Podhradie sa stalo mestekom v roku 1765 a dnešné pomenovanie obce Halič je od roku 1808.

Hrad bol v rokoch 1450-51 v rukách Jiskrovcov, v roku 1544 zrúcaný, v roku 1612 obnovený. V roku 1682 ho dobyl Imrich Tököli, v roku 1703 Rákóczi a v roku 1709 cisárske vojská. V rokoch 1554-1594 ho okupovali Turci.

V roku 1828 tu žilo 1235 obyvateľov v 186 domoch. Popri poľnohospodárstve a ovocinárstve sa tu rozvinula hrncárska výroba. Vo Forgáčovskej súkenke založenej v roku 1764 inštalovali v roku 1832 parný stroj. Koncom 18. storočia pracovala aj manufaktúra na majoliku, papiereň, výrobnia ceruziek a mlyny. Do roku 1922 bola Halič sídlom okresu.

Haličský zámok

je zámok, prestavaný z pôvodného hradu, ležiaci v obci Halič, 8 km západne od Lučenca. V súčasnosti je po desiatich rokoch rekonštrukčných prác znovu otvorený ako zámokový hotel Majiteľom zámku je firma IMET. Zámok bol postavený v 15. až 16. storočí v renesančnom štýle. V stredoveku bol na jeho mieste hrad, ktorý bol zbúraný v roku 1544. Zámok postavili v roku 1612, neskôr vyhorel, bol prestavaný v barokovom štýle a naposledy rekonštruovaný v polovici 20. storočia. Súčasťou zámku je priekopa, baroková fontána, park z 18. storočia s pergolou, rozáriom a alegorickou plastikou.

Zdroje: wikipedia, internet